

BISERICA și ȘCOALA.

Foaie bisericească școlastică, literară și economică.

Apare odată în săptămână: **DUMINECA.**

<p>PREȚUL ABONAMENTULUI.</p> <p>Pentru Austro-Ungaria: Pe un an 10 cor. — pe 1/2 an 5 cor. Pentru România și străinătate: Pe un an 14 fr. : pe jumătate an 7 fr.</p>	<p>PREȚUL INSERȚIUNILOR :</p> <p>Pentru publicațiunile de trei ori ce conțin cam 150 cuvinte 6 cor.; până la 200 cuvinte 8 cor.; și mai sus 10 cor. v. a.</p>	<p>Correspondențele să se adreseze Redacțiunii „BISERICA și ȘCOALA“ Ear banii de prenumerațiune la TIPOGRAFIA DIECESANĂ în ARAD.</p>
---	--	---

Ad. Nr. 1906/1903.

Începând dela datul prezentei dispozițiuni, concursurile pentru stațiuni preoțești și învățătorești, publicări de licitațiuni și ori-ce alte edicte, numai după solvirea anticipativă la administr. tipografiei diecesane a taxelor de publicare, se vor publica în foaia diecesană „Biserica și Școala.“

Arad, din ședința Consistorială, ca senat epitropesc, ținută la 5/18 Iunie 1903.

Ioan I. Papp,
Episcop.

Contra alcoolismului.

Excelența sa D-l ministru de culte și instrucțiune publică a trimis tuturor inspectorilor școlari reg. un circular, prin care îi provoacă la luptă și organizarea luptei contra alcoolismului. Fiind circularul ministerial de o însemnată importanță și fiind destul de elocvent în forma sa originală, îl lăsăm să urmeze aci, în întregime, — și atragem asupra lui deosebită atențiune a clerului și învățătorimei noastre.

Alcoolismul cucerește tot mai mult teren în mijlocul poporului nostru; ear acolo unde se ivește, pretutindenea îi urmează, pas cu pas, tovarășul său nedespărțit: mizeria. Il urmează decăderea morală și trupească, împușinarea puterii de muncă, a dragostei de muncă și vredniciei de câștig. Cele mai sfinte legături ale vieții familiare, temeliile ordinii sociale și ale tăriei vieții de stat, se destramă, decade viața religioasă, cu un cuvânt, urmează ruina materială și morală.

Școala, unul din cei mai importanți și mai binefăcători factori, care influențează asupra direcționării vieții morale, nu poate rămânea indiferentă față cu această primejdie distrugătoare a poporului. Știu bine, că școala singură e

prea slabă, pentru a lupta cu un vrăjmaș atât de grozav, dar am încredere în spriginul societății și sunt convins, că precum și în alte state din lumea cultă, și la noi va fi încoronată de succes sforțarea elementelor reunite pentru o nobilă țintă.

Ca și școala să-și poată lua partea sa, din lupta contra alcoolismului, comunicându-Vă aceasta ordonez, pentru severă executare, să Vă îngrijiți cu toată scrupulositatea, ca în toate clasele institutelor de învățământ de sub autoritatea, îngrijirea și conducerea Voastră, cu considerare la planul de învățământ și potrivit dezvoltării intelectuale a elevilor, să fie înfășișate în mod corăspunzător, atât băieților cât și fetițelor, primejdiile morale și materiale, cari se ivesc pe urma alcoolismului; ravagiile cari subminează bunăstarea poporului, distrug sănătatea, moralitatea și starea economică. Aceste cunoștințe vor fi împărtășite, în legătură cu ceurea, cu studiul higienei sau antropologiei.

Vă fac atenți, că legendarele scrise pentru ori ce clasă, pentru școală de ori-ce grad, cari vor apărea în ediție nouă, în urma acestui ordin, numai în acel caz vor fi aprobate și admise ca manuale didactice, dacă vor lumina lupta contra alcoolismului macar dintr-o parte și o vor sprigini cu bucăți de cetire.

Manualele pedagogice de antropologie, științe naturale, igienă, numai atunci vor putea conta la aprobare, dacă vor corăspunde intențiunilor exprimate în acest ordin.

Veți avea să îmbărbățați pe învățătorii de sub autoritatea Voastră, ca atât în comune rurale cât și în orașe, să lupte pentru constituirea de reuniuni antialcoholice; și atrag luarea aminte a respectivitor, că urmăresc cu deosebit interes activitatea rodnică ce vor desvolta în această direcțiune și voi ținea cont de meritele lor.

În fine, aștept dela D-Voastră, ca în decursul inspectării și controlării școalelor, să ve convingeți direct despre modul cum s'au executat cele cuprinse în ordinul de față, — și atât în direcțiunea aceasta cât și în ce privește eventuala activitate a învățătorilor pe calea socială, să ne înaintezi la sfârșitul fiecărui an raport opinativ, amănunțit și complet.

Budapesta, 24 Aprilie 1903.

Wlassics Gyula.

Protocolul

ședințelor adunării despărțământului protopopesc Buteni al Reuniunii învățătorilor români dela școalele populare confesionale ortodoxe din protopiatele aradane I—VII, ținute la 12/25 Apr. 1903, în comuna Bârsa.

Ședința I.

1. Intrunindu-se membrii despărțământului în biserică din loc, au asistat la chemarea Duhului sfânt, celebrată prin preoții Nicolae Costea și Ioan Popoviciu din loc. La fine părintele Ioan Popoviciu prin o cuvântare ocazională salută și binevintează pe învățătorii adunați — în numele comunei bisericesti.

2. Dela biserică, membrii despărțământului se întrunesc în școala învățătorului Terențiu Popa, unde ascultă prelegerile ținute din religione de către învățătorii Terențiu Popa despre „antăia incheietură a Simbolului credinței” și Ilarie Verșigan despre „Iisus ca prunc de 12 ani în biserică.”

3. După dimiterea școlarilor, președintele despărțământului Nicolae Boscaiu în cuvântul său de deschidere salută și binevintează pe membrii adunați, totodată mulțamește părintelui Ioan Popoviciu pentru bineventarea din biserică și salutând pe onorațorii: doamnele Catița Popoviciu preoteasă în Nadaș, Maria Costa preoteasă în Bârsa, Elena Novac învățătoare în Almaș, Marioara Boscaiu inv. în Bodești, Elisaveta Covaciu din Șebiş d-șoarele Constanța și Elena Mihulin din Șebiş, apoi fruntașii din loc: Nicolae Costea preot Kleindl Iosif notar, George Tirvu medic veterinar din Pesta, Teodor Matcău, Ioan Biro, George Barbatei, Petru Biro, Avram Halic, Teodor Barbatei, Teodor Grec, Nicolae Susan și Andrei Lungu, după cari declară ședința de deschisă.

Cuvântul de deschidere și bineventarea oaspeților, adunarea despărțământului le însoțesc cu aclamări de „să trăiască” ear la propunerea membrului Patriciu Covaciu se decide ca cuvântul de deschidere să es treacă la protocol și să se publice în „Biserica și Școala.”

4. Președintele despărțământului, din incidentul alegerii și întăririi în scaunul episcopesc al Aradului a P. C. Sale dlui Archimandrit Ioan I. Papp, propune: ear adunarea cu însuflețire decide între urări de „să trăiască” a i-se trimite o adresă de felicitare prin estras protocolar. Adresa e de următorul conținut:

„Ilustrității Sale dlui Ioan I. Papp alesul episcop al Aradului în Arad. Învățătorii români gr.-or. din tractul Butenilor, intru niți în conferență în comuna Bârsa, folosindu-se de prima ocaziune ca corporațiune, Vă felicită și cu iubire și umilire fiească își exprimă nemărginita bucurie, lăudând și mărink Provedința Di-

vină, care V'a condus pe tronul Arhieresc, ascultând de glasul poporului, care V'a chemat spre a purta această misiune a apostoliei.

Cu sufletele curate și din adâncul inimilor Vă dorim viață îndeungată în deplină sănătate în conducerea bisericii celei vii alui Dumnezeu din diecesa noastră la limanul fericirii! Intru mulți aai stăpâne!”

5. Secretarul despărțământului Cornel Novac cetește apelul nominal al membrilor, în urma căruia se constată că sunt prezenți 35 de membri, absenți 15 dintre cari George Dirlea din Almaș și Mihaiu Voluntir din Nadaș și-au motivat absența prin morb. Adunarea ia la cunoștință.

6. Urmcază reflesiunile asupra prelegerilor. Președintele îndeamnă pe membri ca cât mai mulți să ia parte la discuțiunile ce vor urma, de oare-ee clarificările în urma discuțiunilor servesc de un îndreptar pentru toți de-opotrivă. În urma discuțiunilor la cari au luat parte membrii Pavel Hărduț, Patriciu Covaciu Liviu Dublea, Ioan Borlea și Petru Slugan, adunarea declară prelegerile de succese.

7. Conform programei se anunță rapoartele biroului și controlorului, cari după cetire se iau la cunoștință în general și se decide a se pertracta în special în plenul adunării.

8. Luându-se la desbatere specială raportul biroului despre activitatea despărțământului punctele 1-4 se iau la cunoștință.

Referitor la p. 5, în care pe basa recercării comitetului central, recomandă membrilor a se inscrie de membri la fundațiunile „Eötvös” și „Tanitok háza,” adunarea despărțământului propune ca aceasta cestiune să se ia la desbatere în adunarea generală a Reuniunii, unde pe lângă îndegetările de lipsă să se ia conclud obligator pentru toți membri Reuniunii.

9. Din raportul casarului se constată că starea casei despărțământului cu finea anului 1902 a fost în bani gata 48 cor. 82 fil, către care a încurs din restanța dela Petru Nica din T. Cubin 1 cor., suma 49 cor. 82 fil. Din aceasta sumă s'a spesat 12 cor., pentru cununa funebrală pe sicriul răposatului Vasiliie Suciu, 10 cor., pentru cassă și bibliotecă spesele administrative de pe 6 ani. Suma speselor 22 cor., cari detragându-se din banii gata rămân în cassa despărțământului 27 cor. 82 fil., ear în restanțe pe la membri 123 cor., de tot despărțământul are suma de 150 cor. 82 fil.

Încât privește încassarea tacselor de membri la Reuniune casarul raportează verbal că lucrul merge greu, sunt o mulțime de restanțe, în multe casuri neîncassabile și aceasta din cauză că s'a făcut repartitie și asupra acelor învățători necvalificați, cari au fost substituiți în cutare stațiune, cari apoi s'au depărtat. Propune, ca adunarea să ia conclud în privința încassării restanțelor.

Adunarea despărțământului luând la cunoștință raportul casarului, după o discuție mai lungă decide: ca să se facă lista restanțelor neîncassabile cu propunere de a se șterge, ear față de acei restanțieri dela cari Reuniunea e în drept a pretinde solvirea taxelor, se concrede biroul a face toți pașii posibili legali pentru încassarea tacselor restante.

10. Bibliotecarul raportează, că către cele 155 opuri constatatoare din 172 de tomuri în decursul anului 1902 au încurs donațiuni și anume dela Petru Perva: „Trandafirul” de I. M. Riureanu, „Artă și patriotism” de Nelli I. Cornea, „Scrisori pentru popor” de I. Groșorean, dela P. O. D. protopop Ioan Georgia Protocolul Sinodului eparchial. De tot biblioteca des-

părțământului are 159 opuri din 176 tomuri. Din raport se constată, că numai în parte sau folosit de aceste opuri, și aceasta din cauza, că cele mai de valoare sunt la foștii membrii cari s'au depărtat de pe teritoriul despărțământului.

Adunarea despărțământului luând și în special la cunoștință raportul bibliotecarului, decide ca biroul să provoace pe acei membri eșiți de pe teritoriul despărțământului la reînapierea opurilor sau în lipsa lor la restituirea prețurilor.

11. Tot din raportul bibliotecarului se constată că pe lângă bibliotecă despărțământul are o colecțiune de 25 monete vechi. 3 bucăți de peatră de fer și o bucată de peatră de cuarț venățiu, care a donat-o M. On. Domn Axentie Chirilă inspector școlar din Șilindia.

Adunarea luând la cunoștință exprimă mulțămită donatorilor.

12. Controlorul raportează, că a controlat atât cassa cât și biblioteca dimpreună cu registrele apartinătoare și le-a aflat în ordine, drept aceea pro une, ear' adunarea votează absolutor atât casarului cât și bibliotecarului.

Fiind timpul înaintat la dorința membrilor ședința se ridică, ear' a doua ședință se anunță pe 3 ore p. m.

Ședința II-a.

13. La orele 3 d. a. președintele redeschizend ședința, anunță că s'au prezentat două disertațiuni, poștește pe disertați a le ceti.

Liviu Dublea inv. în Hodiș cetește disertațiunea sa intitulată: „Cultura intelectuală în raport cu cultura morală“ și Patriciu Covaciu inv. în Sebiș, disertațiunea intitulată: „Despre educațiunea morală și materia ei.“ Ambele disertațiuni au făcut impresiune plăcută asupra membrilor, ear' adunarea decide a li-se exprima mulțămită disertațiilor, ear' disertațiunile a se înainta la comitetul central spre eventuala luare în considerare la facerea programei adunării generale.

14. Urmerză propunerii și interpelării. Patriciu Covaciu propune, din considerare că nu toți membrii cari au participat la ședința primă sunt de față să se cetească lista membrilor ca să se constate cei absenți față de cari se iau măsurile de lipsă.

Adunarea primind propuneria poștește pe secretar a ceti apelul nominal, în urma căruia se constată că lipsese dintre membrii prezenți la ședința primă 5 inși, față de cari se decide a se lua la răspundere pe calea inspectorului școlar.

15. Adunarea proximă se decide a se ținea în comuna Buteni unde se vor asculta prelegerile ținende în școala de fetițe, cu finea lui Octomvrie. Cu fixarea zilei se încredințează biroul.

17. Președintele despărțământului Nicolae Boșcaiu în numele său și a celorlalți membrii din birou, fiind-că cu exhaustarea programei zilei de azi s'au împlinit mandatul primit înainte de asta cu trei ani pentru periodul espirat, mulțămind membrilor de încrederea pusă într'insul, depune mandatul, poștind adunarea ca pentru restaurarea ce va urma să se constituie în mod adhoc, ear' până atunci suspendă ședința.

18. Redeschizend-se ședința, Ioan Borlea raportează, că pentru actul restaurării s'a ales președintele adhoc Cornel Novac, esmițend-se o comisiune care să combineze lista alegendului birou în persoanele membrilor: Ioan Borlea, Patriciu Covaciu, Petru Moțocan, Teodosie Rafila și Petru Slugan, care presentă, ear' adunarea aclamă cu unanimitate:

1. de președinte pe Nicolae Boșcaiu, inv. în Bodești.

2. „ secretar „ Cornel Novac „ „ Almaș.

3. „ cassar „ Patriciu Covaciu „ „ Sebiș.
4. „ bibliotecar „ Petru Perva „ „ Buteni.
5. „ controlor „ Teodosie Rafila „ „ Dezna.
ear' în comisiunea censurătoare pe Ioan Borlea, Stefan Stan, Terențiu Popa, Petru Moțocan și Andreiu Lazarov.

Președintele adhoc anunțând rezultatul alegerii biroului pe noul period de trei ani 1903/4 1904/5 1905/6 între velle urări de „să trăiască“ depune mandatul de președinte adhoc.

19. Președintele ordinar al despărțământului Nicolae Boșcaiu mulțumind atât în numele său cât și al oficialilor din nou aleși pentru onorifica încredere pusă într'insii, roagă pe toți membrii atât în general cât și pe fie-care în parte, ca pentru ca biroul să poată fi la înălțimea misiunii și încrederii puse într'insul: fie-care membru să dea mână de ajutor concurgend cu activitatea spirituală la resolvarea agendelor despărțământului, ceea-ce va ușura împlinirea datorințelor legate de onorificul post al oficialilor despărțământului. Totodată anunțând că programa zilei eshaustată, mulțumește membrilor pentru interesul manifestat în decursul adunării, dorind și legend de inima fiecărui ca cele esperiate să le și pună în practică spre promovarea învățământului și răspândirii luminei în popor, dorind tuturor revedere fericită la proxima adunare = declară ședința adunării despărțământului protopopesc Buteni de închisă.

20. Patriciu Covaciu în numele despărțământului, exprimă mulțumire presiului și oficialilor — între urările de „să trăiască“ ale membrilor.

D. c. m. s.

Nicolae Boșcaiu,

președinte.

Cornel Novac,

secretar.

Acest protocol s'a cetit și autenticat prin comisiune.

Almaș, la 17/30 Aprilie 1903.

Petru Moțocan, Petru Slugan, George Rufu,

Convorbiri

între un cercător și un încredințat.

Asupra ortodoxiei bisericei orientale.

De

FILARET

Mitropolitul Moscvei.

Convorbirea V.

(Urmare).

Cercătorul: Care propozițiune?

Încredințatul: »Asupra acestui punct, zice el, nu se poate întempla nici odată schimbări în biserică.« Se pare că a avut intențiunea să zică că, o biserică care era adevărată nu poate înceta de a tot fi.

Cercătorul: Ei bine! N'a zis însuși Mântuitorul că: »Porțile infernului nu vor putea nimic contra ei (Mat. 16, 18)?

Încredințatul: Da; însă Mântuitorul n'a zis că porțile infernului nu vor putea nimica contra bisericei romane; zice numai: *Voiu zidi biserica*

mea și porțile infernului nu vor putea nimica contra ei; pe când Catechistul frances, dacă nu mă înșel, vrea să zică că, dacă biserica romană este cunoscută odată de adevărată, trebuie să fie considerată totdeauna astfel.

Cercătorul: În adevăr este foarte greu să-și închipuiască cineva că *prima* biserică a putut să șovăiască.

Incredințatul: Întăietatea în onorurile pământești nu este nici cum o garanție contra tentației și chiar a căderii.

Cercătorul: Dacă lucru-i așa, este de temut ca să nu cadă toate bisericile una după alta.

Incredințatul: Tocmai în contra acestei temeri ne garantează cuvintele Mântuitorului, zise de biserică universală: »*că porțile infernului nu vor putea nimic contra ei.*« Bisericile particulare pot șovăi și cădea. În apocalipsul sfântului Ioan (1, 20) aceste sunt comparate cu sfeșnicile, care pot fi nu numai lipsite de lumină, de adevăr și de unutul de lemn al dragostei, ci pot fi chiar ridicate din locul lor, pot fi răsturnate, pot să dispară cu totul. Însă pe când câteva dintr'însele se sting și cad, *acela care merge în mijlocul celor șapte sfeșnice de aur* (Apoc. 11, 5), le transportă dintr'o țeară într'alta și le aprinde mai luminos decât mai înainte. Asemenea fiecare biserică particulară nu numai poate șovăi, dar' poate cădea cu deservire; biserică universală din contra nu poate fi învinsă de nici o putere vicleană.

Cercătorul: În ce stare se află așadar actual-minte sfeșnicul bisericii romane, după părerea d-tale?

Incredințatul: Acela o vede și o știe *cine merge în mijlocul celor șapte sfeșnice de aur*. Ciar în biserică Theatirei *ale căreia județe le cunoștea, precum caritatea, îngrijirile ce avea de săraci, credința și răbdarea*, găsește însă ceva, care merită dojană: *Am ceva și contra ta*, zicea el. Din contra, în biserică Sardiei care n'avea *decât nume* *că trăește, dar din fapte era moartă*, se află persoane, *cari nu și-au întinat vestmintele lor și care fiind demne, vor umbla în vestminte albe* (Apoc. 2, 5; 3, 1—4).

Cât pentru mine, îmi este destul ca pe sfeșnicul bisericii orientale se aflu o lumină mai curată, care poate să lumineze întunecările mele.

Cercătorul: Ori cum ar fi justificând biserică orientului, prin aceasta chiar condamni pe cea a occidentului.

Incredințatul: Nu fac altceva, decât că nu mă asociez cu opiniile sale particulare, pe care, după un esamen proporționat cu puterile mele, le găseșc s'au rău fondate, s'au cu totul greșite. Dar fiind-că nu știu în ce număr nici până la ce grad creștinii occidentali sunt pătrunși de aceste opinii particulare, care s'au iscat în biserică occidentală, nici cu ce constanță fie-care

dintr'înșii se țin de Iisus Cristos *peatra cea din capul unghiului*, a bisericii universale, dreapta considerațiune ce eu am mărturisit pentru doctrina bisericii orientale nu merge până la judecată, și cu atâtă mai puțin până la condamnarea creștinilor apuseni și a bisericii occidentale. După legile eclesiastice chiar, las pe biserică occidentală, ca pe o biserică particulară, la judecata bisericii universale, și pe sufletele creștinilor respectivi la judecata sau mai bine la misericordia lui Dumnezeu.

Cercătorul: În tot cazul preferi biserică orientului celei de occident.

Incredințatul: A trebuit să înțelegi aceasta.

Cercătorul: Sunt doritor să-mi arăți mai lămurit cum se pot împăca în această preferință, zelul și toleranța?

Incredințatul: În loc să intru în cercetările grele asupra acestui subiect, mă voiu silii, prin ajutorul oare-cărui imagini sau comparațiuni a-ți aplica ideile mele, despre care, cel puțin ești liber să judeci cum ți-se va părea mai bine.

Basat pe cuvântul lui Dumnezeu, îmi reprezintă biserică universală ca un *singur mare corp*. Iisus Cristos este pentru dînsa în același timp *inima*, sau principul vieții, și *capul* sau înțelepciunea ce guvernă. Numai lui sunt cunoscute dreapta măsură și construcțiunea interioară a acestui corp.

Noi nu cunoaștem decât diversele sale părți și imagina sa exterioară, întinsă printre spațiu și timp. Când caut să cuprind această imagine în totalitatea sa, așa precum este ea în toate timpurile creștinismului, eu îmi-o reprezintă prin părți în același fel cum este reprezentată în cartea lui Daniil analoaga imagine a popoarelor și a imperiilor; și mai întâiu găseșc în *biserică primitivă apostolică o imagine a capului*, a capului de aur *foarte fin* (Daniil 2, 32).

După aceea în biserică *care se întărește și se întinde*, aceea a sinului și a brațelor; în *biserică roditoare*, o asemănare cu pântecelul; în fine în *biserică divizată și îmbucățită* ved icoana picioarelor și a degetelor.

În această imagine palpabilă, sau în biserică vizibilă, se află corpul nevăzut al lui Iisus Cristos, sau biserică invisibilă, biserică glorioasă, care n'are nici o pată, nici sbârcitură, nici nimica asemenea (Efes. 5, 27). Dar' toată gloria acestei biserici este din lăuntru (Ps. 44, 14); pentru aceasta nu o ved într'un chip curat și distinct, ci precum se exprimă Simbolul, o cred; căci *credința este demonstrațiunea lucrurilor ce nu se ved* (Ebrei 11, 1). Cât pentru biserică vizibilă, care este ca îmbrăcăminte celei invisibile, de o parte ea face să reiasă puritatea acestei din urmă pentru-ca toți să o poată găsi, să o găsească și să între în comuniune cu ea; pe de altă parte, ea își

acopere gloria sa. Biserica vizibilă are membrii sântoși și membrii neputincioși. Deja în timpurile Apostolilor, se găseau *mulți cari falsificau cuvântul lui Dumnezeu* (2 cor. 2, 17); nu este de mirare să fie și acum niște asemenea falsificatori.

Cât pentru actuala parte vizibilă a creștinătății orientale, eu o consider, nu cu prejudecată, nici cu părtinire, ci printr'un zel fundat pe convingețiune și conștiință, ca o parte sfântă a marelui corp al creștinătății vizibile. Ai putut avea probe despre aceasta în toată durata conversațiilor noastre. Voiu mai adăoga aci încă câteva observațiuni. Biserica Georgiei fundată în al patrulea secol, din acest timp și până în zilele noastre separată și independentă de celelalte biserici și chiar prin pozițiunea sa, străină de toate neînțelegerile ce aveau loc între biserica Orientului și Occidentului, această biserică, până acum este în totul identică cu biserica orientală. Cum se esplică această indentitate, dacă nu prin aceea, că așa era întreaga veche biserică, în care ele amândouă au comuna lor origină? În aceste din urmă timpuri s'a descoperit în Orient vechea biserică Siriacă, care din antichitate a rămas izolată de celelalte biserici. Cercetările creștine din Asia ale doctorului Buchanan, publicate în anul 1812, făcură să se vadă că această biserică, atât în mai multe părți ale confesiunii sale, cât și în privința ierarhiei este fără comparațiune mai apropiată de actuala biserică orientală, decât de cea occidentală. Eată nouă probe a unei strinse uniri între vechea biserică ecumenică și actuala biserică orientală; pentru aceasta numesc eu pe cea din urmă *partea cea sântoasă* a marelui corp al creștinătății.

Mulțumesc lui Dumnezeu, care, prin misericordioasa sa prevedință, a binevoit să fiu și eu unit cu această parte prin confesiunea de credință și prin împărtășirea sfințelor taine, și doresc din toată inima ca toți cei-ce voiesc să creadă în adevărata credință a lui Iisus Cristos, să îmbrățoseze mijloacele cele atât de curate și așa de roditoare, ce le presintă spre această biserică orientală.

Acum dorești negreșit să știi cum voiu judeca pe cealaltă jumătate a creștinătății actuale?

Eu însă nu o judec, ci numai o privesc cu ochii ficsați asupra celor ce se petrec, și văd cum *capul* și stăpânul bisericii Iisus Cristos, vindecă numeroasele și profundele mușcături ale vechiului bolnav în toate părțile și în toate membrele acestui corp, aplicând un remediu câte odată dulce, altă dată tare; chiar și ferul și focul, pentru a înmuia împetririle, a estrage veninul, a curăți ranele, a stoarce umflăturile, a reînoui spiritul și vieța în încheeturile amorțite și pe jumătate moarte.

Acestea toate mă întăresc în credință că puterea lui Dumnezeu va triumfa cu desăvârșire asupra infirmităților omenești, va face să prevaleze binele asupra răului, unitatea asupra desbinării, viața asupra morții. În scurt, credința și dragostea așflă și nutrește în mine zelul pentru Sfânta biserică orientală. Dragostea, umanitatea și speranța îmi inspiră toleranța către eterodocși. Sunt dator așa-dar' să urmez cu credincioșie Spiritului Bisericii orientale care, la începutul fiecărui serviciu divin, se roagă nu numai *pentru bună starea sfințelor lui Dumnezeu biserici* ci și *pentru unirea tuturor*.

Cercătorul: Noi cum ved, am perdut din vedere pe acuzatorul nostru frances.

Incredințatul: Nu mai găsim la dînsul decât o condamnare contra bisericii orientale.

»Prin urmare, zice el, a se separa de biserica care recunoaște pe Papa de cap, este a se separa de adevărata biserică a lui Iisus Cristos, este a fi *schismatici*.«

Cercătorul: Ce zici în fine și pentru aceasta?

Incredințatul: După cele ce am spus despre premisele acestor conclusiuni, nu mai am trebuință să spun nimic despre înseși conclusiunile. Fie ca capul bisericii, Domnul nostru Iisus Cristos, să ne miluiască și să ne învrednicească să ajungem la *unirea credinței* și să ne introducă în această *glorioasă biserică* unde nu se acuză de *schismă* unul pe altul.

„La râul Vavilonului.“

Onorată Redacțiune!

Pela 15 Mărtisor a. c. rugasem în Nr. 9 al prețuitului organ »Biserica și Școala« pe mai mulți chemați în științele de religie, să binevoiască pentru edificarea mai multora a scrie tot în acest stimabil organ, ce scop are cântarea psalmului: »La râul Vavilonului« la utrenia Duminecilor fiului rătăcit, a lăsatului de carne și a lăsatului de brânză.

Părintele Ioan Nicorescu, spre bucuria și edificarea mea, a binevoit a tracta această chestie, cum o numește, încă în numerii 10 și 11.

Mă ved îndemnat și îndatorat a exprima deci sfinției sale deosebita mea stimă și mulțumită pentru frumoasa expunere, referitor la istoria literaturii psalmului acestuia. Nu mă pot însă de loc împăca cu aceea, cumcă tocmai psalmul acesta să se poată lua ca simbol pentru îndemnarea la pocăință sau pregătire pentru aceasta; căci textul lui este atâta de limpede, atât de precis, că numai esegeza ascezei nu află punct de razim într'însul.

Altmintrelea trebuie că poate fi foarte interesantă o astfel de esegeză. Tare mi-ar plăcea însă, să mă convingă care-va din ilustrii noștri esegeți, cum-că întru adevăr e pus acest psalm

pe cele 3 Dumineci înainte de începerea postului mare pentru îndemnul credincioșilor creștini la pocăință printr'însul, și nu pentru-că, cam pe atuncia este 13. Adan, postul Estirei și 14. Adan, Purimul la evrei.

Istoria universslă spune la mai multe locuri, ce este Purimul.

Și faptele sunt totdeauna mai temeinice dovezi, decât dovedirea cu provocare la Triod. De-oare-ce faptele sunt adevăratele rezultate ale culturai diferitelor religii în istoria omenimei, pe când cărțile rituale nu pot fi, decât recvisite de lucru pentru planul lor de cultură.

Cardinalul principiu organic al creștinismului fiind universalitatea — și moral, umanismul, este ceva paradocs de tot principiul etnic în acest cadru, în care toate popoarele trebuie să se identifice cu cel ebraic.

Conced, că principiul etnic este un fel de »Noli me tangere« în organismul religiei creștine, și multora li-e și frică să pună esegeza bisericească pe această basă; dar' când zici că ai biserică națională, și vezi regres în cultura religioasă a poporului, te întrebi: oare esegeza întemeiată pe simbolică străină din punct de vedere etnic, dă destulă garanță pentru înaintarea culturală, și umanitară a credincioșilor?

Tare aş dori lămuriri la acestea; să nu ră-tăcim, și încă pe drumul mare printre atâta putere de lumini.

Primiți, Onorată Redacțiune, pentru binevoitoarea ospitalitate, espresia perfecteii mele mulțămite.

Ioan Simu.

CRONICA.

* **Esamenale de cvalificațiune învățătorească,** ținute în zilele 15—18 Iunie n. c., au avut următorul rezultat: S'au prezentat la examen de tot 56 candidați, dintre cari 49 la examen complet, ear 7 la emendare. Din cei 49, a căzut la examenul scripturistic 1. Din restul de 48, au obținut testimoniu de cvalificație învățătorească cu notă generală »*distins*«. Nicolae Alexa, Nicolae Crâstie, Iosif Leu, Ioan Marta, Hortensia Bogdan, Georgina Papp, Elena Pinter, Ecaterina Ranoiu, și Iuliana Sfera; cu notă generală »*bun*«: Antoniu Blagoe, Simeon Crăciunescu, Traian Debeleac, Nicolae Dima, Nicolae Doichiță, George Gherdan, Leontin Micluța, Nicolae Raicu, Paraschiva Cristea, Livia Radulovici, Ana Sebeșan, Ana Șerb; cu notă generală »*suficient*«: Ieremie Ardélean, Ioan Caba, Vincențiu Guleș, Pavel Minda, George Precupaș, Ioan Senchea, Ștefan Ștef, Dimitrie Stepanescu; avisați la emendare: George Băran, Mihai Gutu, Lazar Igrışan, Nicolae Iancovici, Gavriil Iovan, Pavel Rămneanț, Constantin Trifu, Simeon Veriță, Cornelia Alexa, Elena Alexa, Aurelia Jorz,

Livia Russu, Rozalia Mezin. În numărul celor 49 candidați au fost și 6 învățatori, dintre cari a prestat examenul cu notă generală »*bun*« Ilie Moș, cu »*suficient*« Emeric Bulla, Ioan Musca, Iosif Popa, ear la emendare din câte un — și două obiecte au fost Dimitrie Gherlan și Ales. Budea. — Dintre cei 7 emendanți, au prestat examenul: Elena Nedeleu, Iosif Nestorovici, Ioan Suciu și Ioan Volentir.

Totodată se aduce la cunoștință că testimoniiile de cvalificație se pot libera deja, întrucât anume cei interesați și-au achitat în ordine toate taxele și restanțele de până aci către Venerabilul Consistor și institut.

Concurs.

Nr. 319 F g—9103.

Spre scopul conferirii de stipendii din **Fundațiunea lui Gozdu** pa anul școlar 1903/4 pentru școalele medii, facultăți, universități și școale de cadeți militare la armata comună și honvezi — se publică concurs pe lângă următoarele condițiuni:

1. Concurenții să documenteze cu documente originale sau autenticate de notarul public:

a) că sunt fii de cetățenl ungari și aparțin bisericeii ortodoxe orientale române, spre care scop se recere estrasul din matriculă botezaților provăzut cu clausula parochului competent, că și de present aparține la biserica greco-orientală română;

b) că studiază cu succes bun la vre-un institut public din patrie, spre care scop au să subștearnă studenții dela școalele medii atestatul despre anul școlar 1902/3 ear cei dela facultăți și universități indicele despre toate cursurile ascultate și respective documentul despre progresul făcut;

c) că nici averea proprie, nici a părinților nu ajunge să acopere toate trebuințele pentru creșterea concurentului, spre care scop e a se produce atestatul diregătoriei politice competente. Atestatul să cuprindă date positive despre această avere și trebuie să fie subscris și de preotul locului, ear dacă n'ar fi acolo preot ori ar fi inrudit cu concurentul, trebuie să fie subscris din partea protopopului concernat.

2. Dacă concurentul a intrerupt studiile, atunci are să producă și atestat oficios despre ocupațiunea sa și despre purtare sa morală pe acest timp.

3. Fiecare concurent are să arate, în petițiunea sa, specialitatea la care, și locul unde voiește a continua studiile, precum și aceea, dacă are și alt stipendiu.

4. Cei-ce voiesc să studieze în străinătate, au să arate necesitatea de a face studii în străinătate, ca la casul dacă li-se va vota stipendiul, să se poată îndată exopera concesiunea ministerială prescrisă.

5. Cu privire la concurenții pentru dobândirea de stipendii spre absolvarea școalelor militare de cadeți, se observă, că stipendiile aceste pe lângă documentarea condițiunilor stabilite în acest concurs (p. I. a—e. 2, 3, 6. 8 și 9), numai atunci se vor estrada comandei școalelor militare, dacă concurentul va documenta că este primit de elev regulat la respectiva școală de cadeți.

6. Petițiunile instruate cu documentele necesare sunt a se adresa la reprezentanța fundațiunei lui Gozdu (Budapesta. VII. Holló-utca 8 sz.) până la 5. August st. n. a. c.

7. Totodată se provoacă toți stipendiștii actuali, prin urmare și cei absotvenți, cari cer ajutoare pentru depunerea rigoroaselor și câștigarea gradului de doctor, ca până la terminul sus indicat, și pe lângă observarea p 3 din acest concurs, să arate rezultatul studiilor din anul școlar 1902/3 căci altcum li-se va sista stipendiul, respective nu vor căpăta ajutorul.

8. Petițiunile, cari nu sunt instruate cu documentele sus amintite, sau sosite după terminul scris, nu se vor lua în considerare.

9. În interesul espedării regulate, fiecare concurent să indice în petițiune locul și poșta ultimă, unde este a fi trimisă rezoluțiunea reprezentanței.

Din ședința comitetului fundațiunii lui Gozsdu, ținută în Iunie 1903. Comitetul.

—□—

1—3

Cu termin de 30 de zile, dela prima publicare în foaia „Biserica și Școala,” se publică concurs, pentru îndeplinirea definitivă a stațiunii învățătorești (clasele inferioare) din **Tauț**. Venitele sunt: în bani 600 cor.; scripturistica 4 cor.; pentru conferință 20 cor.; 5 st. □ de lemne din cari se va încălzi și sala de învățământ cvartir liber și grădină.

Doritorii de a ocupa această stațiune, recursele lor vor avea a le subșterne oficiului protopopesc gr.-or. din Buteni (Arad-Buttyin), adresate comitetului parochial și ajustate afară de documentele prescise și cu „Declarație,” că pe baza serviciului prestat eventual în alte parochii de când își formează dreptul la cvinevenal?, și vor avea a se presenta în sf. biserică din **Tauț**, spre a-și arăta desteritatea în cele rituale.

Pavel Anna,

pres. com. par.

Dimitrie Husariu,

not. com. par.

În conțelegere cu: **IOAN GEORGIA** ppresbiter și insp. școlar. 1—3

—□—

Amăsurat ordinului Ven. Consistor diecesan de sub Nr. 4390/902, prin aceasta se escrie concurs pe stațiunea învățătorească dela școala inferioară din **Mândruloc**, cu termin de 30 de zile dela prima publicare în foaia oficială „Biserica și Școala.”

Emolumentele împreunate cu acest post sunt următoarele: 1) salariu în bani gata 600 cor., 2) relut de cvartir 100 cor., 3) 6 stângini de lemne de foc, din cari se va încălzi și sala de învățământ, 4) pentru scripturistica 20 cor., 5) pentru conferință 20 cor., și 6) pentru încălzit 16 cor.

Se observează, că după pensionarea învățătorului **George Morariu** dela clasele superioare — ceea-ce după toată probabilitatea se va întâmpla în decursul anului acestuia — salariul fundamental neamănat se va urca cu 200 cor. anual.

Se anunță, că cel ales se va bucura de cvinevenalele legale numai după prestarea serviciului de 5 ani și următorii în această comună bisericească.

Recursele ajustate conform §-lui 60 din Regulamentul pentru organizarea învățământului în școalele populare se vor înainta P. On. Domn **Vasilie Beleş** ppresbiter și inspector școlar în Arad, în terminul indicat; ear' reflectanții sunt poftiți a se presenta în terminul concursual în sf-ta biserică din **Mândruloc**, pentru a-și arăta desteritatea în cântare și tipic.

Din ședința comitetului par. ținută la 4/20 Iunie 1903.

Paul Milovan,

președinte.

Moise Mariș,

notar.

În conțelegere cu: **VASILIE BELFȘ** ppresbiter și insp. școlar. 1—3

—□—

Cu termin de 30 de zile dela prima publicare în organul diecesan „Biserica și Școala” se publică concurs pentru îndeplinirea definitivă a stațiunii învățătorești din protopresbiteratul **Timișorii** și anume:

1. **Bărăteaz**, cu emolumentele anuale: 600 cor. în bani gata (480 cor. din partea comunei bisericești, și 120 cor., ajutor dela stat); 7 orgii de paie pentru învățător și încălzirea salei de învățământ; 6 cor. paușal de scripturistica; pentru conferințe și Reuniune diurnă 4 cor., când va participa; dela înmormântări unde va fi poftit 1 cor.; locuință în natură: 2 chilii, cămară, grajd și grădină pentru legume. Cantoratul e obligat a-1 ținea gratuit alesul.

2. **Chișoda**, la clasele inferioare cu salariu anual: 240 cor. în bani gata; scripturistica 0 cor.; conferința 20 cor.; 8 stângeni de lemne prețuite în 192 cor.; din cari este a se încălzi și sala de învățământ; 30 chible de grâu; 4 jughere de pământ arător, după care alesul poartă sarcinile publice; cortel liber 2 chilii, culină, cămară, grajd și grădină. Alesul va avea să poarte gratuit strana stângă și a reinființa și conduce corul vocal fără altă remunerațiune. Cvinevenalul se asigură numai după cinci ani de serviciu neîntrerupt în comună.

3. **Seceani**, pentru școala de fete, post de învățătoare, cu emolumentele anuale: 600 cor. în bani gata; cortel liber cu 2 chilii, culină, cămară și grădină pentru legume; pentru conferință 24 cor.; pentru scripturistica 10 cor.; 32 metri de lemne, din cari 12 metri sunt destinați pentru încălzirea salei de învățământ.

Recurenții vor avea să se presinte în vre-o Duminică ori sârbătoare în sf. biserică din comună spre a-și arăta desteritatea în cant și tipic. Recursele ajustate cu documentele originale de cvalificațiune și cu declarațiunea, că de când își formează pretensiunea la cvinevenal? — sunt a se înainta la P. On. Oficiu protopresbiteral în **Timișoara-Fabric**.

Comitetul parochial.

Cu consensul ppresb. **Dr. TRAIAN PUTICI**, inspector de școale.

—□—

1—3

Pentru întregirea definitivă a postului de învățător la școala I (clasele I și II) gr.-or. română din comuna **Apateu** protopresbiteratul **Ienopolei**, se escrie concurs cu termin de alegere pe **6/19 Iulie** 1903.

Dotățiunea anuală împreună cu acest post este: 1) în bani gata 600 coroane; 2) 6 stângeni de lemne, din care are a se încălzi și sala de învățământ, 3) pentru conferințe 20 coroane; 4) pentru scripturistica 10 coroane; 5) cvartir liber cu un întreg intravilan bun; 6) dela înmormântări, unde va fi poftit, câte una cor.

Alegândul învățător e îndatorat a conduce și a ținea și cantoratul în biserică și a propune și în școala de repetiție fără altă remunerație.

Doritorii de a ocupa acest post au să producă: a) atestat de botez, b) testimoniu de cvalificațiune învățătorească; c) atestat despre serviciul prestat eventual în altă comună, de când își formează pretensiune la cvinevenal?

Recursele, cu documentele aci numite, adresate subsemnatului comitet, sunt a se subșterne pe calea P. On. Oficiu protopresbiteral din **Ienopolea** (**Borosjenő**) ear' recurenții să se prezenteze în vre-o Duminică ori sârbătoare în biserică din **Apateu** spre a-și arăta desteritatea în cant și tipic.

Apateu, la 26 Maiu 1903.

Comitetul parochial.

În conțelegere cu mine: **CONSTANTIN GURBAN**, protopresbiter.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea postului învățătoresc dela școala gr.-or. conf. clasa I-mă, din comuna bisericească **Beba-veche**, protopresbiteratul Banat-Comloșului, comitatul Torontal, se scrie concurs cu termen până în **20 Iulie st. v.** ziua sfântului Ilie, în care zi se va ținea și alegerea.

Emolumentele împreună cu acest post sunt următoarele: a) Salarul în bani 600 coroane; b) Spese pentru conferințe 20 cor.; c) Pentru scripturistică 20 coroane; d) Șase (6) stângeni de paie din cari are să se încălzască și sala de învățământ. e) Una grădină estravilană. f) Cortel liber. g) Dela înmormântări unde v'a fi poftit 80 fil.

Doritorii cari voiesc a ocupa acest post vor avea recursurile lor a le prevedea cu toate documentele prescise în legile de instrucțiune și atestat de moralitate, să le subștearnă Prea On. Domn Paul Miulescu protopresbiter și inspector de școli în Banat-Comloș (Nagy-Komlós) până la termenul mai sus arătat.

Dela recurenți se pretinde ca până la ziua alegerii necondiționat să se prezinte în care-va Duminică ori sâmbătoare în sfânta biserică, spre a-și arăta desteritatea în cântările și rînduiala pretinsă în strana stângă.

Acei competenți cari au cunoștințe de note, ca să poată înființa și conduce cor vocal vor fi preferiți.

Beba-veche, la 3/16 Iunie 1903.

Dimitrie Blaga,
par. pres. com. par.

Ioachim Muntean,
notar.

În conțelegere cu mine: PAUL MIULESCU, protopop.

—□— BCU Cluj / Central University Library Cluj 1—3

Pentru îndeplinirea parochiilor de mai jos, se scrie concurs cu termen de **30 de zile** dela prima publicare în foaia oficioasă, „Biserica și Școala.”

1) **Chertiș**: venitele sunt a) usufructul unei sesiuni de pământ estravilan; b) stolele îndatinate; c) birul constatător din câte o măsură cucuruz sfărmat dela parochienii, cari poșed dela $\frac{1}{8}$ pământ însuș, câte $\frac{1}{2}$ măsură dela proprietarii cari au mai puțin de $\frac{1}{8}$ pământ, ear dela jcleri, câte $\frac{1}{4}$ de cucuruz; d) cvartir cu 2 intravilane și e) întregirea venitelor dela stat, stabilită pentru preoți fără 8 cl. gimn., în suma de 379 cor. 96 fil.

Dările publice le va suporta cel ales.

Toate venitele compute în bani dau suma de cel puțin 1200 cor., deci parochia e de clasa a II-a.

2) **Slatina** cu venitele: a) folosirea unei $\frac{1}{2}$ de sesii de pământ estravilan; b) stolele îndatinate; c) birul constatător din circa 75 măsuri de cucuruz sfărmat; d) un intravilan; e) întregirea venitelor dela stat cu suma de 644 cor. 18 fil. stabilită pentru preoți fără 8 cl. gimn., în care sumă se cuprind și cele 150 cor. stabilite pentru cvartir.

Dările publice le va suporta cel ales.

Parochia e de clasa a III-a.

Recurenții, vor avea subșterne recursurile, — adjustate cu documentele prescise și adresate comitetului parochial la care vor recurge, — la oficiul protopopesic din Buteni (Arad-Buttyin), având a se prezenta în s. biserică, spre a-și arăta desteritatea în cele bisericesti.

Comitetele parochiale.

În conțelegere cu IOAN GEORGIA, m. p. ppresbiter.

—□— 2—3

Pentru îndeplinirea parochiei vacante din comuna **Ohaba-Sârbească** protopresbiteratul Lipovei, se scrie concurs cu termen de **30 de zile** dela prima publicare în foaia „Biserica și Școala.”

Emolumentele sunt: 1) Una sesiune pământ, parte arător, parte fânaș; 2) Casa parochială cu apartamentele ei și grădină de 800 stângeni; 3) Birul și stolele usuete; 4) Întregirea dela stat, după evaluarea alegândului preot.

Recurenții sunt avisați, ca recursurile lor, instruite cu documentele de evaluare, pentru parochia de cl. III., conform Regulamentului = adresate comitetului parochial din Ohaba-Sârbească să le subștearnă subșterului protopop tractual Voicu Hamsea în Lipova (Lippa) până la termenul susindicat, precum și în sensul § 18, din Regulament, să se prezinte în sf. ta biserică din Ohaba-Sârbească, spre a-și arăta desteritatea în cele rituale.

Ohaba-Sârbească, la 15/28 Martie 1903.

Comitetul parochial.

În conțelegere cu mine: VOICU HAMSEA, m. p. prot.

—□—

3—3

Licitațiuni minuende.

Pe baza încuviințării Ven. Consistor diecesan gr.-or. român din Arad de dto 16/29 Maiu a. c. N-rul 2316 se publică licitațiune minuendă pentru repararea și renovarea bisericii d-n Pilul-mare, protopresbiteratul Chișineului, cu prețul de esclamar 4416 cor. 36 fileri.

Licitațiunea se va ținea în 15/28 Iunie 1903, d. a. la 2 ore în localitatea școlii I.

Reflectanții vor avea să depună înainte de licitațiune vaouiul de 10% în bani gata sau în hârtii de valoare acceptabile.

Planul și proiectul de spese se pot vedea ori și când în cancelaria oficiului parochial din loc.

Dat din ședința comitetului parochial ținută în Pilul-mare la 5/18 Iunie 1903.

Stefan Leucuța,
notar.

Ioan Goldiș,
președinte.

—□—

1—3

În urma hotărârii comitetului nostru parochial în conțelegere cu Veneratul nostru Consistor gr.-or. rom. Nr. 34/1903. Prin aceasta publicăm licitațiune minuendă pentru acoperirea sfintei biserici cu pleu (tinichea) cu prețul de esclamar 800 cor. Doritorii de a întreprinde acest lucru să se adreseze la oficiul parochial de aici.

Informațiuni mai detaiate se dau din partea notarului comitetului parochial.

Dumbrăvița, la 21 Iunie 1903

Zinoviu Dimitrescu,
paroch președintele comitetului.

Petru Colțeu,
inv. notar. comitetului.

—□—

1—3